

Utbildningsdepartementet
Gymnasie och vuxenutbildningsenheten
Jan Schierbeck

Remissvar på promemorian U2022/02568

Elever i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan ska lättare få läsa i snabbare takt och på högre nivå.

Piteå kommun ger sitt remissvar på frågorna som berör grundskola och gymnasieskola.

Sammanfattning

Det är bra att frågan om elevers stimulans och möjligheter lyfts fram. Mycket av det som nu föreslås tydliggörs i författningarna är möjligt att genomföra redan idag inom ramen för särskild anpassning.

Det som utredningen föreslår, inte minst det som rör lärotider och möjligheten att läsa på högre nivåer, kommer att innebära svårigheter för skolorna organisatoriskt, schematekniskt, kompetensmässigt och ekonomiskt. Kommunerna bör därför tillföras resurser i form av statsbidrag kopplat till lärarresurser och stöd till fortbildning.

Utbildning är en helhet, människan är en helhet. Elevers mognad och förståelse bör också vägas in i den professionella bedömningen när elevers behov av undervisning på högre nivåer ska avgöras. Förändringar av lärotider behöver också stå i samklang med de arbetstidsavtal som finns för lärare.

Ställningstaganden

1. Det är bra att utbildningsdepartementet lyfter fram ungdomars möjlighet och i vissa fall behov av extra stimulans. Att högpresterande elever ska sitta sysslösa eller tvingas utföra samma typ av uppgifter som de redan utfört är inte rimligt. Redan idag kan elever läsa förberedande för gymnasiekurser på grundskolan inom ramen för särskild anpassning och rektorer och lärare kan organisera för att särbegåvade elever ska få stimulans genom att läsa kurser på en högre nivå. Det kan vara bra att denna möjlighet tydliggörs i lagstiftningen, men frågan kvarstår ändå om en författningsändring löser problemet med utmaningar för högpresterande elever.
2. Vi stödjer Skolverkets bedömning - att det finns goda möjligheter för elever till utmanande undervisning och studier på högre nivå inom det nuvarande regelsystemet.
3. Det vore bra om elever som läser kurser på en högre organisatorisk nivå, hade möjlighet att få betyg i dessa kurser. Men detta förutsätter förstås att eleverna har tillgång till lärare och reell undervisning samt att dessa lärare också kan vara betygsättande.

4. Det kommer att bli mycket svårt att organisatoriskt lösa den förändring som föreslås. Både schematekniskt, ekonomiskt, kompetensförsörjningsmässigt, behörighetsmässigt och avtalsmässigt.
5. Ökade möjligheter till fjärrstudier är välkommet om förslaget skulle gå igenom. Men fjärrstudier kräver också extra resurser vilket belastar en redan tuff ekonomi och kan bli svårt att hantera schemamässigt i de fall det ska samordnas med andra huvudmän eller skolor.
6. Vi ser att pressen på både elever och rektorer kan bli betungande i de fall vårdnadshavare gör en form av bedömning av sina barns förutsättningar och skolan en annan. Viktigt att verkligen klargöra att ett beslut om åtgärd måste föregås av en professionell pedagogisk bedömning.
7. Piteå kommun håller inte med om det som utredningen skriver på sidan 87 att förslaget *inte medför några nya obligatoriska uppgifter för kommunerna som kräver statlig finansiering*. Förändringen medför extra kostnader för kommunerna enligt vår mening i och med ökade studier, förändrade lärotider, fjärrstudier och ökad administration. Även om förändringarna inte innebär några skyldigheter för kommunerna, så är ju intentionerna att vi ska möta dessa förändringar vilket medför ökade kostnader.
8. Mindre kommuners förutsättningar och möjligheter att leva upp till de nya kraven behöver beaktas så att inte likvärdigheten för elever åsidosätts.
9. Att en elev ska kunna genomgå sin utbildning i gymnasiet på kortare tid än tre år, innebär att många kurser ska kunna vara avslutade i förtid. Det kräver mycket av en skolorganisation att kunna planera för detta.

Frågor som behöver besvaras eller belysas

1. Skolans uppdrag är inte enbart kunskapsuppdraget. Elevers mognad som människa behöver inte per automatik hänga samman med en hög förmåga att klara vissa ämnen. Hur ska universiteten möta en yngre grupp elever som fått en gymnasieexamen tidigare? Ska de kunna påbörja studier t ex vid läkarprogrammet tidigare eller ska man även fortsättningsvis beakta deras levnadsålder kopplat till mognad för vissa universitetsutbildningar?
2. Kan det finnas en risk för att de elever som fått möjlighet att läsa högre kurser, hamnar i en än mer komplicerad studiesituation och social situation om de läst kurser i grundskolan som klasskamraterna inte har. Här behöver vi vara väldigt observanta så att vi inte bidrar till en ökad risk för utanförskap.
3. Skolans uppdrag är tudelat. Om tiden som eleverna tillbringar i de olika skolformerna kan förkortas för vissa elever, tar man också bort tid för skolans andra uppdrag - värdegrundsuppdraget, att växa som människa och samhällsmedborgare.
4. I Bilaga 1 2.6 står att utbildningen ska organiseras så att den så långt som möjligt anpassas efter elevernas önskemål *och val av nivåer i ett ämne* och att återvändsgränder undviks. De olika programmen ser olika ut. Det innebär, att en elev som går ett yrkesprogram, ska ha möjlighet till långtgående utökningar. Ett sådant upplägg, en sådan skrivning, blir organisatoriskt mycket svårt och dessutom kostsamt. Det finns stor risk att elever och föräldrar ställer krav på skolan som är svåra för att inte säga omöjliga att uppnå.

5. På sidan 53 redogör man i utredningen för en systematisk forskningsöversikt inom området gällande högpresterande elever att ett individanpassat lärande och differentiering inom ramen för vanlig klassrumsundervisning varit framgångsrik. Piteå kommun stödjer detta synsätt. Men om det ska kunna bli kvalitet i undervisningen, om läraren både ska kunna stödja och utmana alla elever, på alla nivåer, så behöver lärarna stöd, och det behöver tillsättas resurser och kompetens om det ska lyckas.
6. Om elever ska kunna studera på andra tider än det beslutade arbetsåret, kan det krävas förändringar i nuvarande arbetstidsavtal för lärare.
7. Viktigt att också beakta elevers förmåga till tillämpning och förståelse av kunskaper. Detta kan vara förmågor som följer med ålder.